

# Turizmde Politika ve Planlama

# Turizm Politikası

# Turizm Politikası

Turizmin çok sayıda ekonomik alanı yakından ilgilendiren, aynı zamanda kaynak kullanan ve kaynak yaratan bir faaliyet olması, onun ticaret, tarım, endüstri politikaları kapsamında ele alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Ulusal ekonomiyi oluşturan çeşitli sektörlerin ulusal kaynaklara dayalı *“politika düzeyinde”* ele alınması zorunluluğu vardır. **Tarım politikası, sanayileşme politikası olduğu gibi; bir turizm politikasının varlığına da ihtiyaç bulunmaktadır.**

# Turizm Politikasının Tanımı ve Özellikleri

# Turizm Politikası

Turizm politikası, bir ÷lkede turizm endüstrisini geliştirmek, yönlendirmek ve denetlemek amacıyla, yönetimler tarafından çeşitli araçlar kullanılarak belirlenen yaklaşımların, hedeflerin ve alınan önlemlerin bütünüdür.

# Turizm Politikasının Hedefleri

# Turizm Politikasının Hedefleri

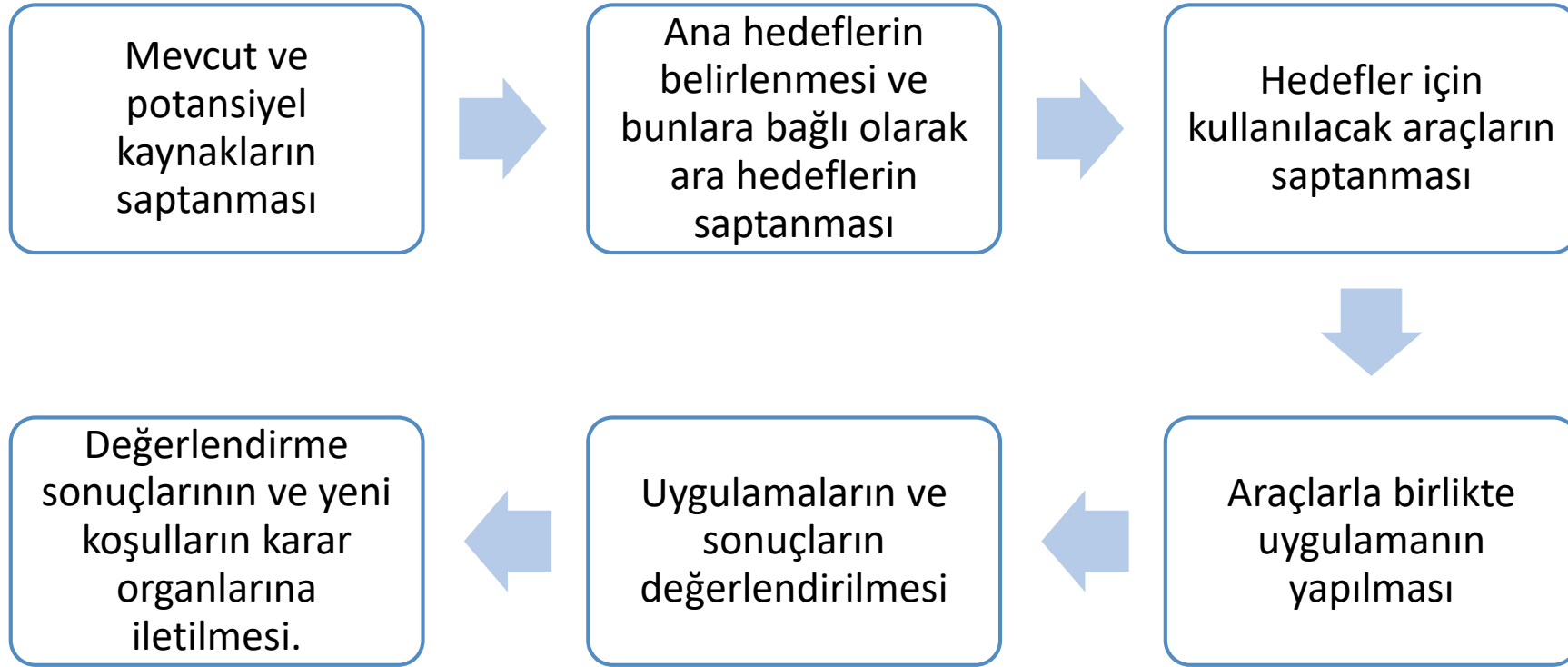
Turizm politikası dinamik bir süreçtir. Dinamik bir turizm politikası değişen durumlara göre yeniden yeniden belirlenmekte ve varolan koşulları iyileştirerek yeni koşullar yaratmaktadır. Yeni koşullar da, yeni bir turizm politikasının ilkelerini ve temelini oluşurmaktadır.

Turizm politikası;

- ***Ne için?***
- ***Nelere?***
- ***Nasıl?***

sorularının cevaplarını arayan bir bütündür. Böylece turizm politikası, yukarıdaki soruların oluşturduğu bir hedefler sistemine dönüşmektedir. Turizm politikasının hedefleri řu aşamalardan geçmektedir:

# Turizm Politikasının Hedefleri





# Turizm Politikasında Üç Temel Hedef

# Turizm Politikasında Üç Temel Hedef

Turizm politikasında ana hedefler

Turizm politikasında ara hedefler

- *Ekonomik içerikli hedefler*
- *Sosyal içerikli hedefler*
- *Çevresel içerikli hedefler*
- *Kültürel içerikli hedefler*
- *Politik içerikli hedefler*

Turizm politikasında uygulama ve değerlendirme

# Turizm Politikasında Ana Hedefler

# Turizm Politikasında Ana Hedefler

Turizm politikasında ana hedefler genel anlamıyla;

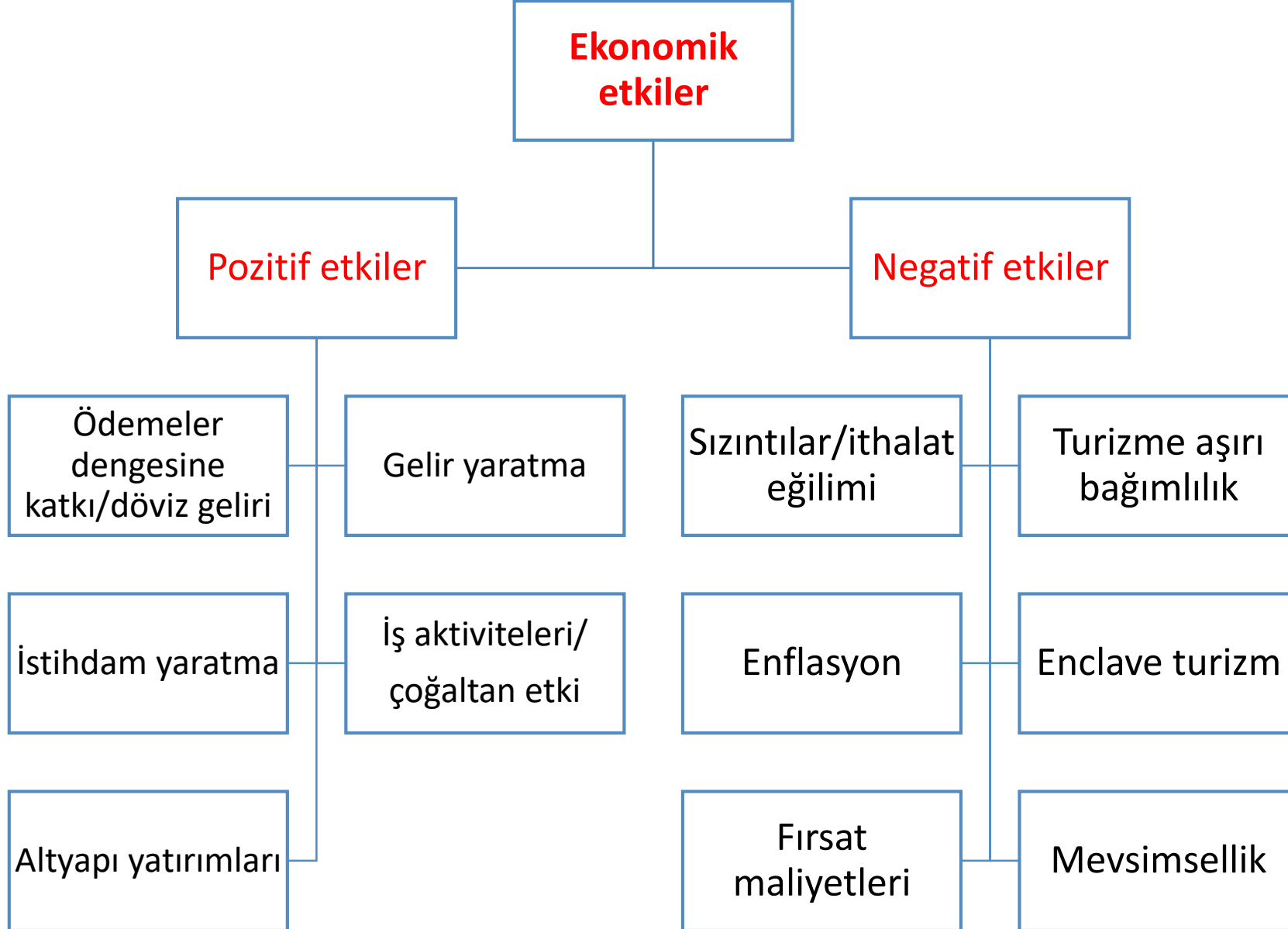
- *Turizm endüstrisinin yönlendirilmesi,*
- *İç ve dış turizmin geliştirilmesi,*
- *Ülkenin çalışan ve üreten insanların tatil ihtiyaçlarının karşılanması,*
- *Turizm alanından en yüksek gelirin sağlanmasıdır.*

Özellikle gelişmekte olan ülkeler açısından yüksek döviz gelirin düşük maliyetle sağlanması önem taşımaktadır.

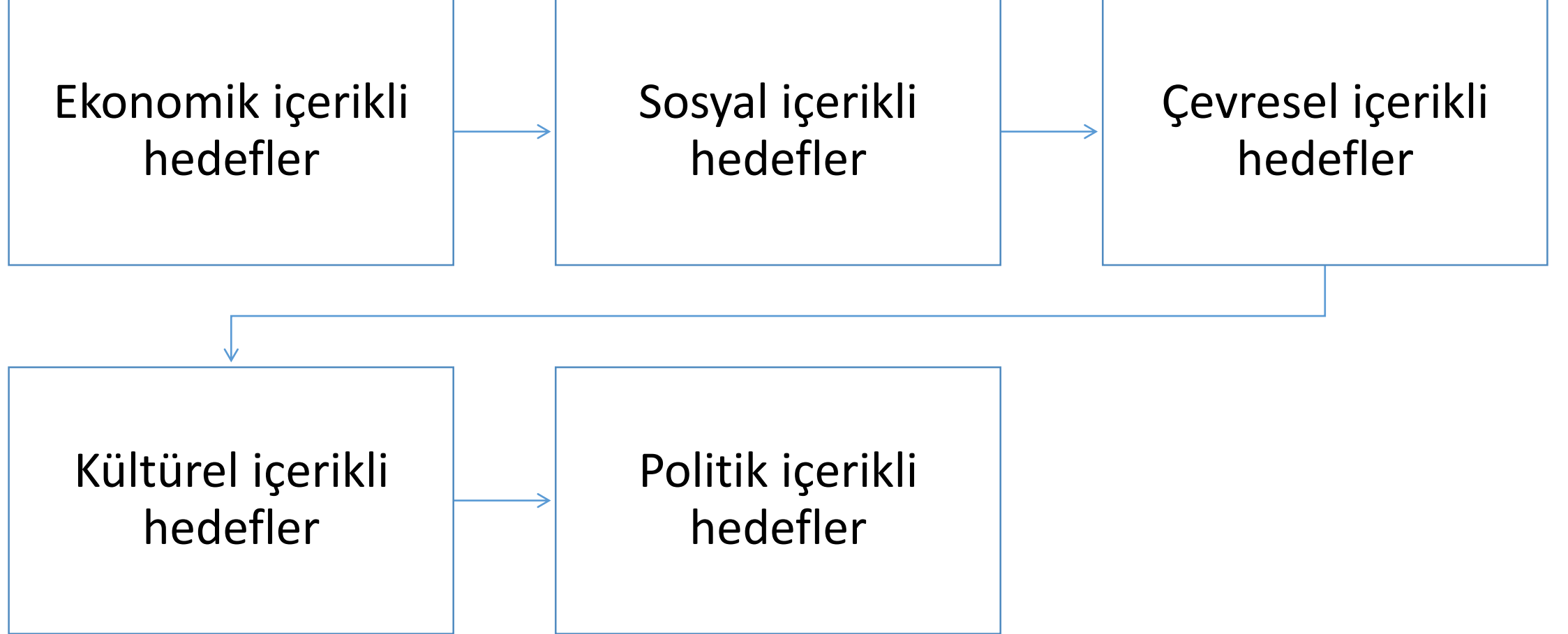
İç turizm talebinin düzenlenmesi ve yönlendirilmesi, bölgelerarası ekonomik ve sosyal dengesizliklerin giderilmesi gibi hedefler de turizmin temel hedefleri arasında bulunmaktadır.

# Turizm Politikasında Ara Hedefler

# Turizmin ekonomik etkileri



# Turizm Politikasında Ara Hedefler



# Ekonomik içerikli hedefler

---

Turizm yatırımlarının maliyetinin düşük düzeyde tutulması,

---

Turizm talebinin yarattığı fazladan mal ve hizmet ithalatının sınırlandırılması,

---

Turistik tüketimi olumsuz etkileyen enflasyon karşısında gerekli önlemlerin alınması,

---

İhraç edilemeyen her türlü ürünün turiste satılması,

---

Ekonominin turizm sektörüne bağımlılık düzeyinin belirlenmesi ve denetimi,

---

Yabancı sermayenin turizm yatırımlarına yönlendirilmesi,

---

Turizm yatırımları için gerekli finansman kaynaklarının sağlanması ve rasyonel kullanımı,

---

Dış turizm giderlerinin azaltılması.



# Sosyal içerikli hedefler

---

Turizm sekt6rünün işsizliğe 6z6m açısından değerlendirilmesi ve bu alandaki istihdamın artırılması,

---

Turizm sayesinde b6lgelerarası gelir dağılımı dengesizliklerinin azaltılması,

---

6lke insanının tatil ihtiyaçları ile yabancı turist ihtiyaç taleplerinin dengelenmesi,

---

Turizme açılan y6relerin sosyal yapısı ile ekonomik yapısının birlikte ele alınması ve geliştirilmesi.

---

## Çevresel İçerikli hedefler

Doğal kaynakların yok edilmesini ve kirlenmesini önleyecek çalışmalar yapılması,  
Doğal dengenin korunması

---

## Kültürel İçerikli Hedefler

Arkeolojik, tarihsel ve mimari değeri olan kentlerin, binaların turizm amaçlı değerlendirilmesi, kültürel, sanatsal yapıların renovasyonu, restorasyonu ve korunması

---

## Politik İçerikli Hedefler

Ülkenin dış dünyaya açılmasında turizmden yararlanılması, siyasal anlaşmazlıkların yumuşatılması, barış kavramına katkı sağlanması,

---

*Yukarıda gruplaması yapılan ara hedeflerin ana hedeflerle sürekli etkileşim içinde bulunması gerekir.*

---

# Turizm Politikasında Uygulama ve Değerlendirme

# Turizm Politikasında Uygulama ve Değerlendirme

Turizm politikası hedeflerine ulaşılması için etkin bir uygulamanın yapılması ve bu süreç sonrasında sonuçların değerlendirilmesi zorunludur.

Uygulamanın ve modelin dayandığı temel düşünce, yalnızca tek bir hedefe yönelmek ve onun sorunlarını çözmek değil, ***turizm politikasının bir hedefler bütünü şeklinde yorumlanmasıdır.***

Tek bir hedefe göre geliştirilen bir model ya da yapılan uygulamalar, gerçeklerden oldukça uzak ve soyut kalacaktır.

***Özellikle hedefler sistemi çerçevesinde yapılacak uygulamalar sonucunda ortaya çıkan seçeneklerin değerlendirilmesi, turizm politikasının son aşamasıdır.***

# Turizm Politikasında Uygulama ve Değerlendirme

Genel olarak turizm politikası uygulamaları, üç hususun belirgin olmasını gerektirmektedir. Bunlar:

- a) *Turizm kavramı, terminoloji, eğilimler, sorunlar ve varsayımların açık bir şekilde tanımlanması, böylece düşünce ve eylem birliğinin sağlanması.*
- b) *Hedefler arasında kurulan dengenin belirgin olması.*
- c) *Fayda ve maliyetlerin saptanabilir ve anlaşılır olması.*

Turizm politikası, bütün bunların ışığında aşamalı birtakım uygulamalarla hedeflere ulaşabilmektedir.

*Uygulanacak turizm politikasının, ülkenin özel koşullarına , kendine özgü turizm kaynaklarına, idari ve siyasal yapısına bağlı bir işlev olduğu unutulmamalıdır.*

**Planlama Nedir?**

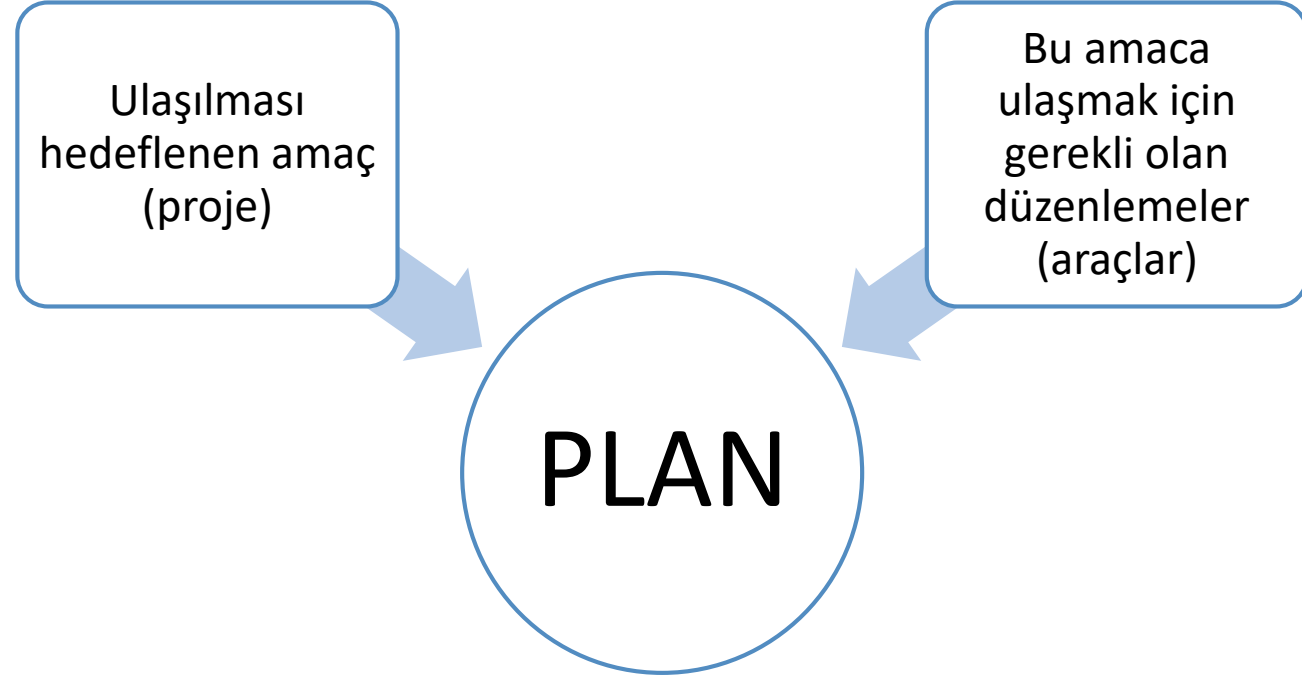
# Planlama nedir?

Planlama, geleceğe yönelik olarak, istenilen hedeflere ulaşmak amacıyla, sistemli eylem programları hazırlama süreci olarak tanımlanabilir.

Planlama, amaçların ya da hedeflerinin tanımlanması, bu hedeflere ulaşmak için genel stratejinin belirlenmesi, faaliyetlerin eşgüdümlemesi ve bütünleştirilmesi için kapsamlı bir planlar hiyerarşisi geliştirilmesinden oluşur.

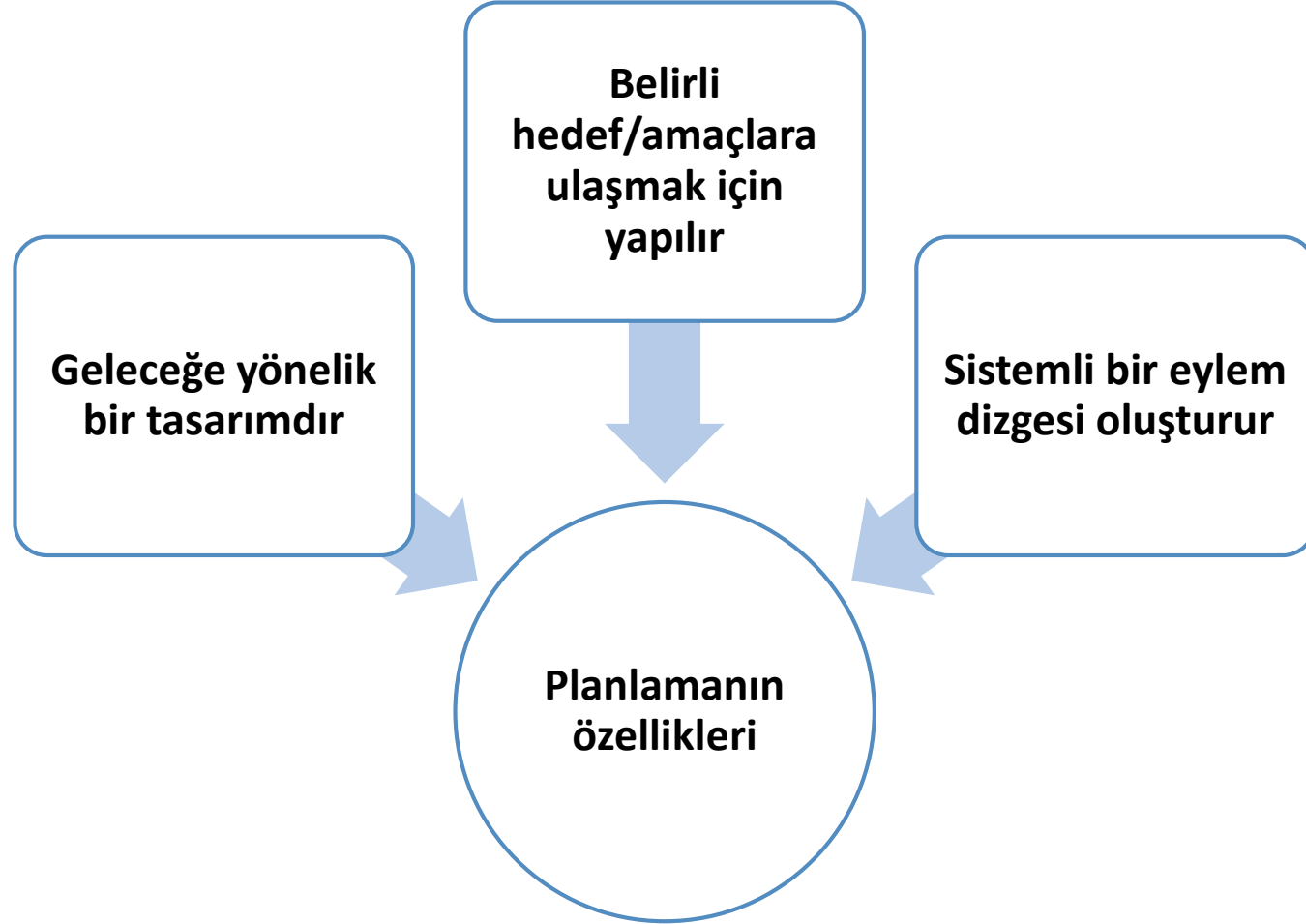
Planlama, açık ve başlangıcı ve sonu olan tek bir faaliyet değildir. Aksine, doğrudan ve dolaylı faaliyet çevrelerinde oluşabilecek değişimlere uyum sağlayan ya da değişimleri yansıtan devamlı bir süreçtir. Plan, onu oluşturan iki unsurla tanımlanmaktadır;

# Planı oluşturan unsurlar





# Planlamanın temel özellikleri



# Planlama nedir?



## Günümüzde planlama uygulamalarının başlıca tipleri

---

Ekonomik kalkınma planlaması;

---

Fiziksel arazi kullanım planlaması;

---

Ulaşım ve hizmet kolaylıkları, su sağlama, elektrik enerjisi, kanalizasyon ve katı atık bertarafı ve telekomünikasyon için altyapı planlaması;

---

Eğitim, sağlık, rekreasyonel kolaylıklar ve hizmetler için sosyal olanaklarla ilgili planlama;

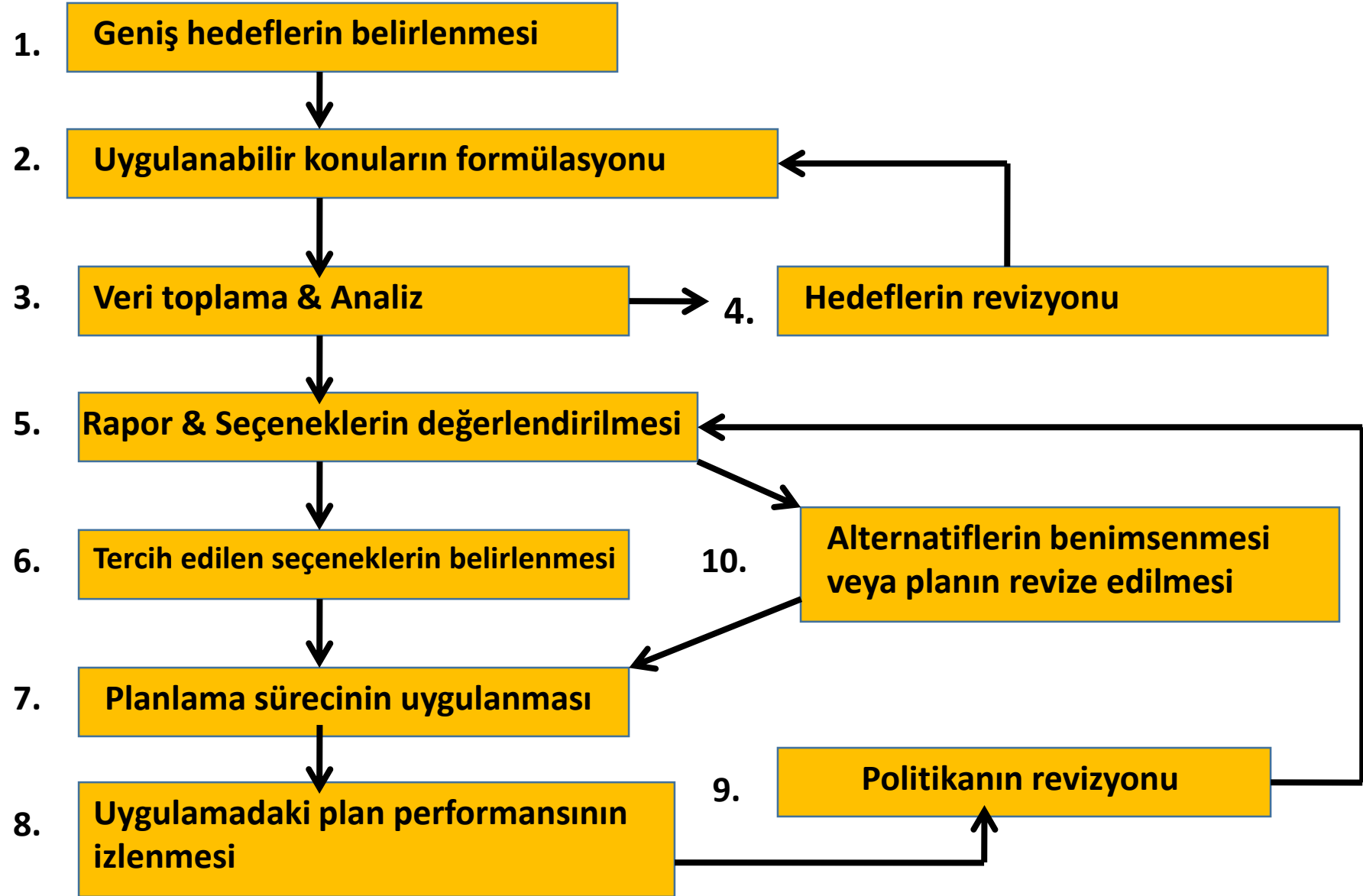
---

Park ve koruma planlaması;

---

Kent ve bölge planlaması.

# Planlama Sürecinin Genel Bir Modeli



**Turizm Planlaması Nedir, Turizmde  
Planlamaya Neden İhtiyaç Vardır?**

# Turizm Planlaması

Turizm planlaması, genel planlama kavramlarının ve yaklaşımlarının turizm sisteminin belirli özelliklerine uyarlanarak uygulanmasıdır.

*“Turizm planlaması; bir dönemde turizm sektöründe ulaşılmak istenen hedefleri, bu hedeflere varabilmek için yararlanılabilecek araçları, yapılacak işleri, iş zamanlamasını ve işlerin sorumluluklarını gösteren disiplinli bir çalışmadır.”*

# Turizm Planlamasının Nedenleri

---

Bölgede turizmin kontrolsüz gelişmesini önlemek

---

Arazi kullanımını olumlu olarak geliştirmek

---

Çevrede pozitif değişme yaratmak

---

Toplumsal kültürde olumlu değişme yaratmak

---

Bölgede taşıma kapasitesinin zorlanmasının önüne geçmek

---

Aşırı turist sayısını sınırlamak

---

Hizmet kalitesinde düşmeyi önlemek.



# Turizm Planlamasının Nedenleri

Turizmde planlamanın önemini ortaya koyabilmek için sorulabilecek temel soru; **“Turizm planlamasına gerek var mıdır?”** sorusudur.

Deneyimler, turizmde planlama yapılmamasının ya da diğer bir deyişle plansız gelişmenin olumsuz sonuçlara yol açtığını göstermektedir. Bu olumsuz sonuçlardan kaçınma isteği turizmde planlamayı gerektiren temel nedenlerden biridir.

Turizm planlaması ile elde edilmek istenilen olumlu sonuçlar ise turizm planlamasının diğer bir nedenidir. Çünkü, plan yapmak planlama olmadan gerçekleştirilmesi olanaksız olan hedeflere ulaşmak demektir.

# Turizm Planlamasının Nedenleri

---

Turizm endüstrisi bölgede ne kadar büyümelidir?

---

Turizmin bölgedeki ya da ülkedeki önceliği ne düzeyde olmalıdır?

---

Turizm bölgesel olarak yoğunlaşmalı mı yoksa ülke düzeyine yaygınlaştırılmalı mıdır?

---

Ülkeye ya da bölgeye ne kadar yabancı sermaye gelmesi isteniyor?

---

Turizm çevre üzerinde ne tür etkilerde bulunacaktır?

---

Turizm teknolojik yeniliklerin bölgeye girmesinde ne kadar yardımcı olacaktır?

---

Turizm ülkeye istenen döviz sağlayacak mıdır?

---

Turizm bölge halkı üzerinde ne derece etkili olacaktır?

---

Turizm diğer toplumların istenmeyen unsurlarının ülkeye ya da bölgeye gelmesine yol açacak mıdır?

# Turizm Planlamasının Yararları

- *Turizmin amaçları ve bu amaçların nasıl gerçekleştirileceğinin, yani turizm gelişiminin amaçları ve politikalarının belirlenmesi.*
- *Doğal ve kültürel kaynakların günümüz kullanımı için olduğu kadar gelecek için de korunmasını sağlayacak şekilde bir turizmin gelişiminin sağlanması.*
- *Ülkenin ya da bölgenin genel gelişim politikalarına turizmi entegre etmesi ve turizm ve diğer ekonomik sektörler arasında bağlantı kurulmasını sağlaması.*
- *Kamu ve özel sektörün turizm gelişimi üzerinde karar vermeleri için akılcı bir zemin sağlaması.*
- *Turizm sektörünün birçok unsurunun eşgüdümlü bir şekilde gelişimine olanak sağlaması, turizm çekiciliklerini, faaliyetlerini, tesislerini, hizmetlerini ve artan oranda blmlenen ve çeşitlenen turizm pazarlarının birbiri ile bütünleştirilmesi.*

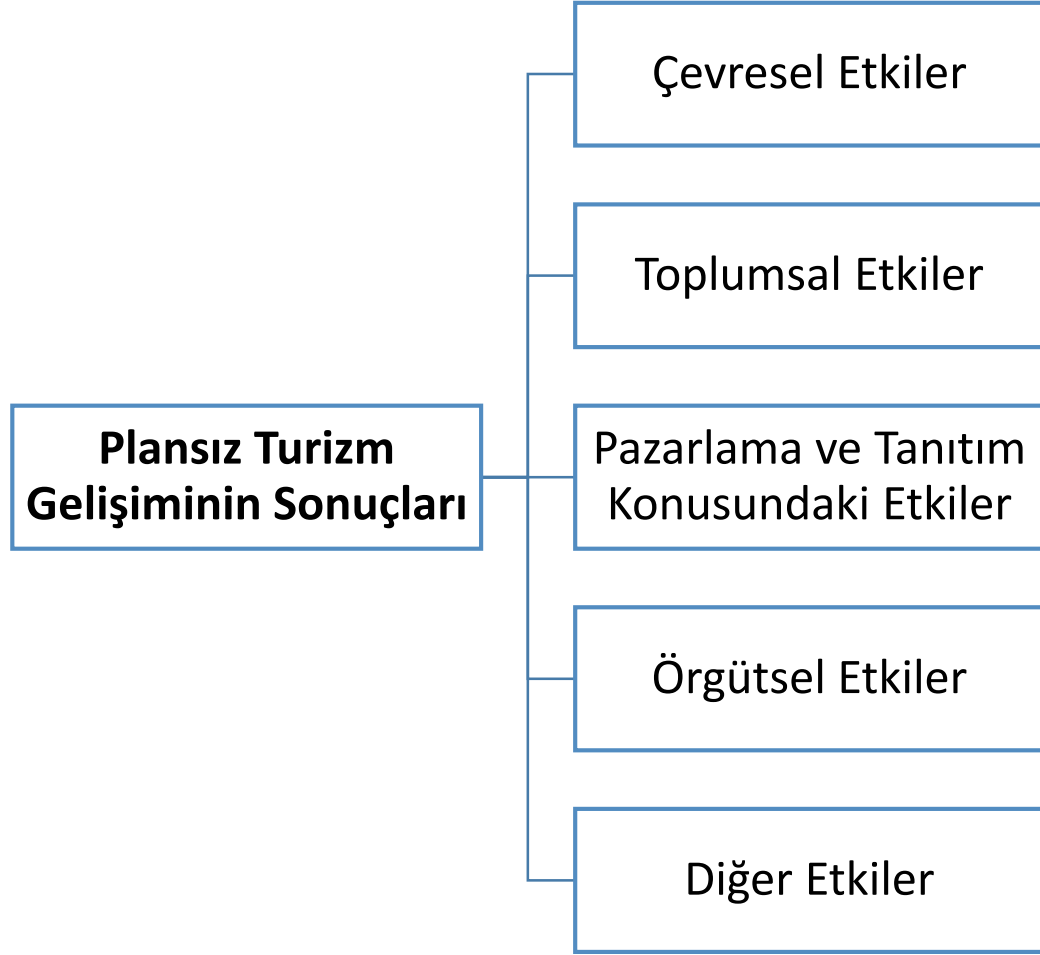
# Turizm Planlamasının Yararları

- *Olası turizm sorunlarını en aza indirirken, faydaların topluma eşit dağılımı ile turizmin ekonomik, çevresel ve sosyal yararlarının dengelenmesi ve optimize edilmesi.*
- *Çekiciliklerin, tesislerin, hizmetlerin ve altyapının turizm gelişiminin boyutları, türü ve yeri konusunda rehberlik edecek fiziksel bir yapı sağlaması.*
- *Uygun turistik tesis tasarımları ve birbiri ile uyumlu ve birbirini destekleyen belirli turizm alanları için hazırlanacak ayrıntılı planlar için standartlar ve rehberlik sağlaması.*
- *Gerekli örgütsel ve kurumsal çalışma ortamını sağlayarak, turizm gelişimi politikasının etkin uygulanması ve turizm sektörünün sürekli yönetimi için temel yaratması.*

# Turizm Planlamasının Yararları

- *Turizm gelişiminde kamu ve özel sektör çabalarının ve yatırımların etkin eşgüdümüne ortam sağlaması.*
- *Turizm gelişimi sürecinin sürekli olarak kontrolü ve yapılacak işlerin istenilen şekilde gitmesini sağlayacak zemini sağlaması.*

# Plansız Turizm Gelişiminin Sonuçları



# Plansız turizm gelişiminin sonuçları

## Çevresel Etkiler

- Fiziksel çevrenin bozulması ve değişmesi
- Tarihsel ve kültürel kaynakların bozulması ve yok edilmesi
- Bölgede aşırı kalabalık ve gürültü
- Çevre kirlenmesi
- Trafik sorunları.

## Toplumsal Etkiler

- Bölge halkının turistik çekiciliklerden ve hizmetlerden daha az yararlanması ve bunun sonucu olarak halkın turiste karşı olumsuz tepkisi
- Turistlerin bölge halkının bir kısmını küçümsemesi
- Kültürel kimlik kaybı
- Turizm sektöründe çalışanlarda eğitim eksikliği
- Turizmin katkıları konusunda bilinçsizlik.



# Plansız turizm gelişiminin sonuçları

Pazarlama ve Tanıtım Kon.Et.

- Yeni pazarlama fırsatlarının değerlendirilememesi
- Rakip turizm bölgelerinin faaliyetleri nedeniyle Pazar payının kaybedilmesi
- Başlıca turizm pazarlarının yeterli düzeyde değerlendirilememesi
- Potansiyel pazarlarda bölgenin turistik imajının bozulması
- Bölgesel turizm işletmeleri arasında ortak reklam programları düzenlenmemesi
- Paket tur programları fırsatlarının değerlendirilememesi

Örgütsel Etkiler

- Turizm gelişmesi ve pazarlaması konusunda birbirinden kopuk yaklaşımlar
- Bölgesel turizm işletmeleri arasında işbirliği eksikliği
- Turizm endüstrisinin olanaklarının yetersiz kalması
- Bölgesel kamu kuruluşlarının yetersiz desteği
- Turizmi ilgilendiren önemli sorunlar, konular ve fırsatlar için girişimlerin başarısız kalması

## Diğer Etkiler

- Çekiciliklerin ve faaliyetlerin etkinliğinde meydana gelen azalma
- Sezon yoğunluğu ve ziyaretçi kalış sürelerinde kısalma
- İşletmelerin hizmet kalitesinin bozulması
- Seyahat danışma ve ziyaretçilere bilgi verme hizmetlerinin yetersizliği.

# Turizm Planlaması

# Turizm planlaması

Turizm politikasının diğer önemli temel aracı turizm planlamasıdır. **Turizm politikası, “planlama” aracı ile uygulanmakta; diğer bir deyişle, turizm planlaması ile politika kavramları karar süreçlerinde birlikte anlam kazanmaktadır.**

Turizm gelişimi, belirli bir bölgede turizm endüstrisinin büyümesini ve sürdürülmesini ifade eder. Ve tabii ki turizm planlaması bunun çok önemli bir parçasıdır.

**Temel düzeyde, turizm gelişimi, bir destinasyon için turizmi geliştirmek / teşvik etmek için strateji ve planlar oluşturmak olarak tanımlanabilir.** Turizm sektörünü geliştirmek için stratejilerin planlanmasının ve uygulanmasının ardındaki temel neden; öncelikle para kazanmak ve ardından bir ülkenin / bölgenin GSYİH'sini artırmak ve refah düzeyinin gelişmesine katkı sağlamaktır.

# Turizm planlaması

Turizm gelişimi, bunlarla sınırlı olmamak üzere birçok unsurdan oluşur:

- Özel-kamu ortaklıkları geliştirme ve yönetme,
- Rekabet avantajı elde etmek için rakipleri değerlendirme,
- Sorumlu ve sürdürülebilir kalkınma,
- Turizmi birbirine bağlı bir sistem ve talebe dayalı bir sektör olarak görme,
- Özel sektör yatırımı ve uluslararası işbirliği,
- Turizm kümelenmesi
- Hükümet'in katılımı

bu unsurlardan başlıcalarıdır.

# Turizm planlaması

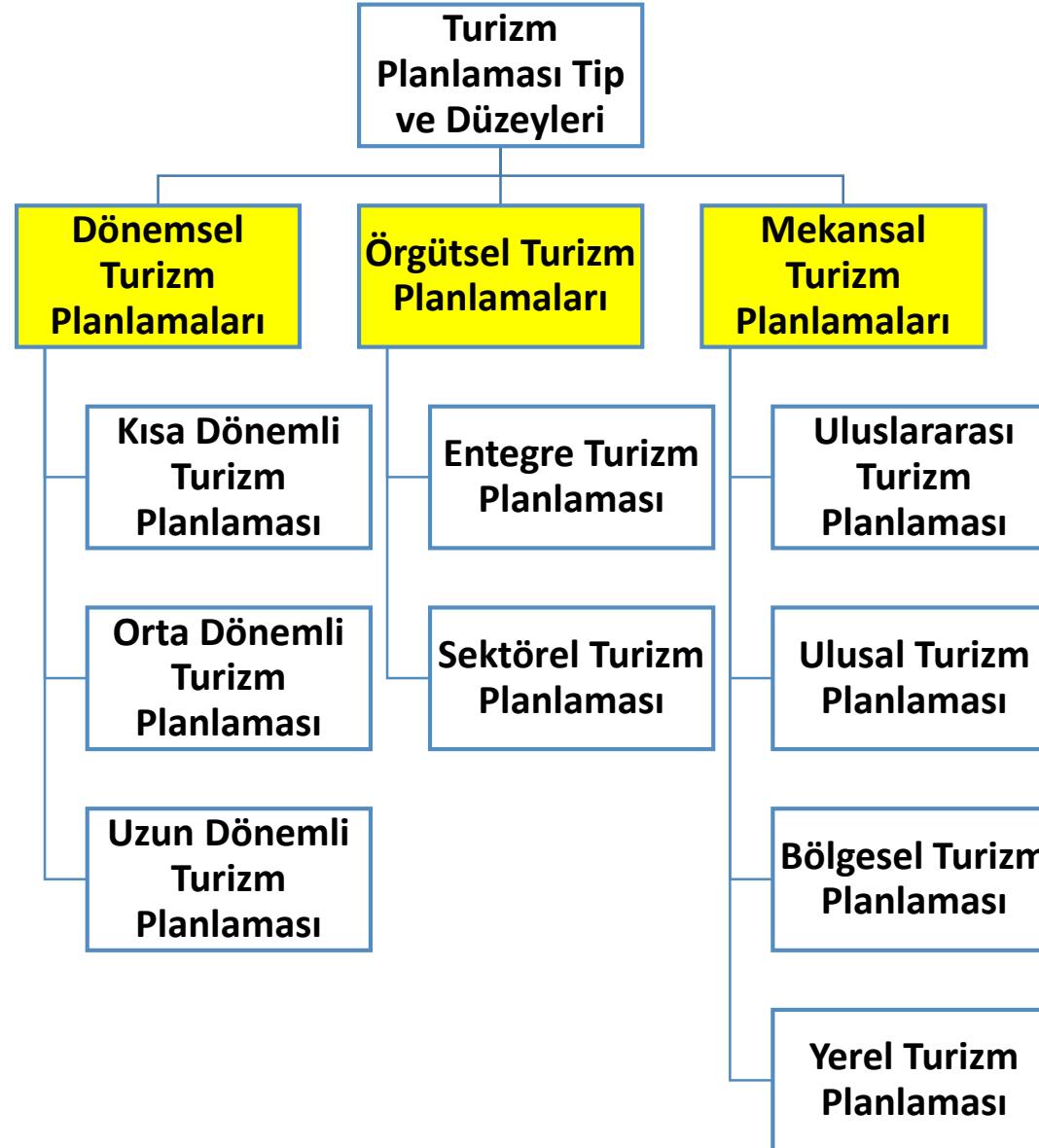
Turizm planlaması, sürdürülebilir turizmi geliştirmenin anahtarıdır ve bazı destinasyonlar bunu çok iyi yaparken, diğerleri (genellikle gelişmekte olan ülkeler), etkili turizm geliştirme planlamasının önemini kabul etmekte başarısız olabilmektedirler.

Planlamanın olmaması durumunda turizmin düzensiz, yetersiz, gelişigüzel bir şekilde gelişmesi ve muhtemelen bir dizi negatif ekonomik, sosyal ve çevresel etkiye neden olma riski çok açıktır.

Turizm geliştirme planlaması basit bir iş değildir ve dikkate alınması gereken birçok değişken vardır. Farklı turizm planlama ve politika seviyeleri de vardır. Bununla birlikte, destinasyonlar başarılı olan veya olmayan başka alanlardan ve uygulamalardan dersler alabilir.

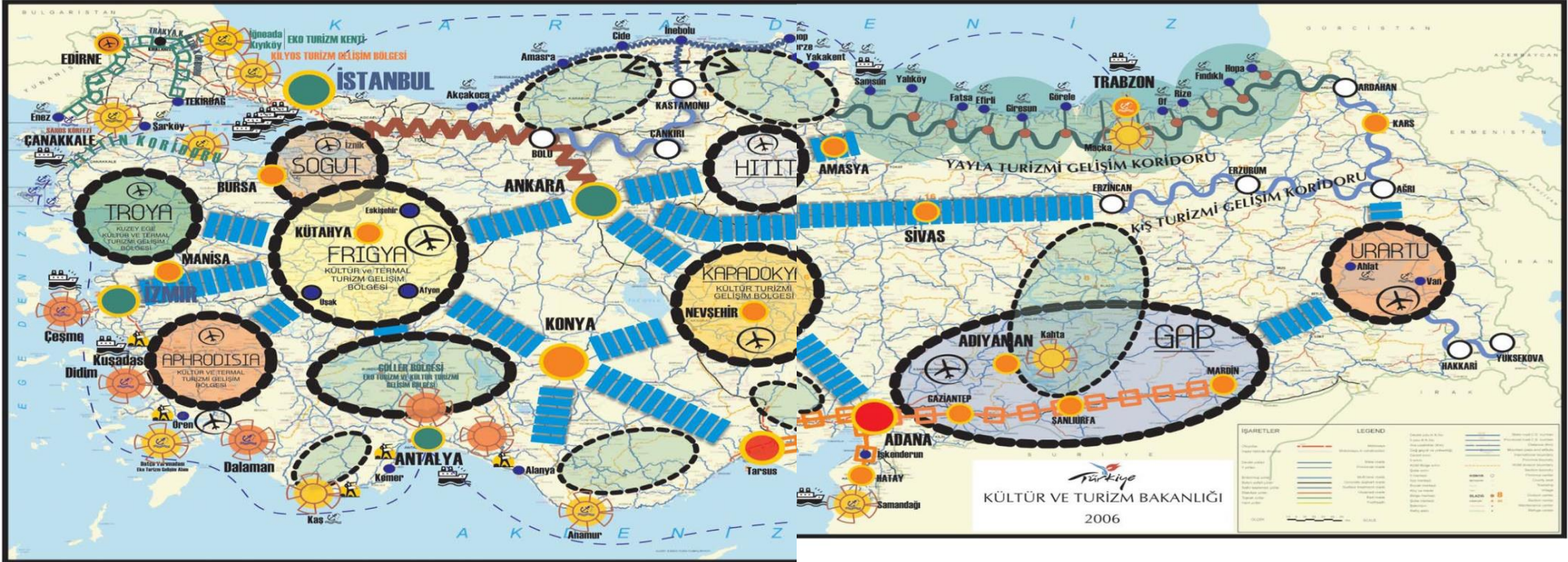
# Turizm Planlamasının Tipleri ve Düzeyleri

# Turizm Planlaması Tipleri ve Düzeyleri





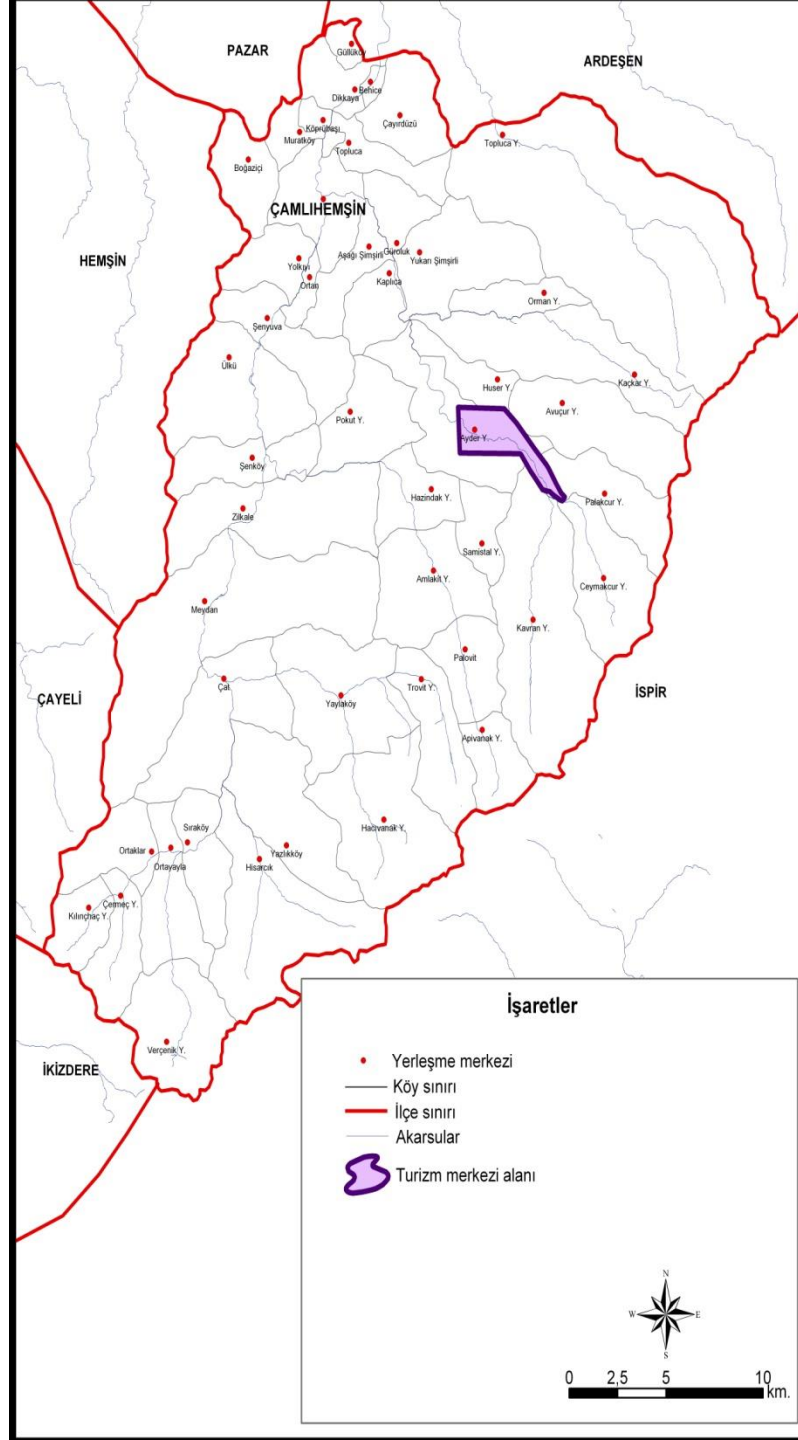
# Ulusal, Bölgesel ve Yerel Düzeyde Turizm Planlaması



Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007.







## Kaynakça

- Ceylan, S., Somuncu, M. 2016. Kültür Turizmi Alanlarında Turizmin Çeşitlendirilmesine Eleştirel Bir Bakış: Safranbolu UNESCO Dünya Miras Alanı, *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1 (1): 53-64.
- Doğaner, S. 2001. *Türkiye Turizm Coğrafyası*, Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Güney, İ., Somuncu, M. 2017. Coğrafyacıların Turizm Disiplinine Akademik Katkıları: “Annals of Tourism Research” Dergisi Üzerinden Betimsel Bir Analiz, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(54), 453-462.
- Güney, İ., Somuncu, M. 2017. *Turizm Alanlarının Yaşam Döngüsü Üzerine Bir Araştırma: Kuşadası Örneği*, Lambert Academic Publishing.
- Güney, İ., Somuncu, M. 2018. Kuşadası İlçesi’nde Turizmin Yaşam Döngüsü: Mekânsal ve Toplumsal Ögeler Üzerinden Bir Değerlendirme, *Türk Coğrafya Dergisi*, 71:101-116.
- Hall, C.M. and Page, S.J. 2014. *The Geography of Tourism and Recreation Environment, Place and Space*, Routledge, London and New York.
- İçöz, O. (Ed.). 2007. *Genel Turizm: Turizmde Temel Kavramlar ve İlkeler*, Turhan Kitabevi, Ankara.
- İçöz, O., Var, T., İlhan, İ. 2002. *Turizm Planlaması*, Turhan Kitabevi, Ankara.
- Karaküçük, S. 2005. *Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Kozak, N., vd. 2019. Genel Turizm: İlkeler, Kavramlar, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Okuyucu, A., Somuncu, M. 2012. Kültürel Mirasın Korunması ve Turizm Amaçlı Kullanılmasında Yerel Halkın Algı ve Tutumlarının Belirlenmesi: Osmaneli İlçe Merkezi Örneği, *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi*, 4(1):37-51.
- Okuyucu, A., Somuncu, M. 2014. Türkiye’de İnanç Turizmi: Bugünkü Durum, Sorunlar ve Gelecek, İçinde: Bilim, Y., Özer, Ö., (Ed.), *İnanç Turizmi: Seçme Konular*, Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya, 11-46.

## Kaynakça

- Okuyucu, A., Somuncu, M. 2015. Yalova-Çınarcık'taki İkinci Konutların Ekonomik Etkilerinin Değerlendirilmesi, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 13(2), 139-159.
- Okuyucu, A., Somuncu, M. 2016. İkinci Konut Sahipliliğinde Motivasyon, Sosyo-Demografik Özellikler ve Seyahat Karakteristikleri Arasındaki İlişkiler: Yalova-Çınarcık Örneği, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 14(1), 39-56.
- Okuyucu, A., Somuncu, M. 2017. İkinci Konutların Sosyo-Kültürel Etkilerine Yönelik Yerel Halkın Tutumları: Yalova-Çınarcık Örneği, *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 28(2), 257-268.
- Okuyucu, A., Somuncu, M. 2018. 1990-2015 Yılları Arasında Türkiye'ye Yönelik Uluslararası Turizm Hareketlerindeki Değişim, *Türk Coğrafya Dergisi*, 71:7-13.
- Özgüç, N. 2015. Turizm Coğrafyası: Özellikler ve Bölgeler, Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Page, S., Ge, Y. 2009. Transportation and Tourism: A Symbiotic Relationship?
- Somuncu, M. 2002. 2002 Dünya Dağlar Yılında Dünyada ve Türkiye'de Dağ Turizmi, *II. Turizm Şurası Bildirileri*, 1. Cilt, Ankara, 185-192.
- Rodrigue, J.P. 2020. The Geography of Transport Systems, New York.
- Somuncu, M. 2003. Türkiye'de Koruma Altındaki Dağlık Alanlarda Turizm/Rekreasyon ve Çevre Etkileşimi: Aladağlar ve Kaçkar Dağları Milli Parkı Örnekleri, *Coğrafi Çevre Koruma ve Turizm Sempozyumu, Ege Üniversitesi Coğrafya Bölümü Sempozyumları 2*, İzmir, 65-72.
- Somuncu, M. 2004. Dağcılık ve Dağ Turizmindeki İkilem: Ekonomik Yarar ve Ekolojik Bedel, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 2(1): 1-22.
- Somuncu, M. 2006. Turizmin Kalkınmaya Etkisi ve Türkiye Turizmindeki Bölgesel Farklılıklar", Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi *IV. Ulusal Coğrafya Sempozyumu Bildiri Metinleri*, Ankara, 163-177.
- Somuncu, M. 2010. The Dilemma in Turkish highlands: preservation of natural and cultural heritage and tourism development – A case study of the Eastern Black Sea Region, In: Amoéda, R., Lira, S., and Pinherio, C. (Eds.), *Heritage and Sustainable Development*, Vol.1, Portugal, 431-440.

## Kaynakça

- Somuncu, M. 2014. Ekoturizm, İçinde: Altun, A. (Ed.), *Turizm ve Tanıtım*, Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi, Erzurum, 8:1-19.
- Somuncu, M. 2014. The Success of the State and Local People in the Development of Sustainable Mountain Tourism in Turkey, In: Debarbieux, B., Oiry Varacca, M., Rudaz, G., Maselli, D., Kohler, T., Jurek, M., (Eds.), *Tourism in Mountain Regions, Hopes, Fears and Realities*, Sustainable Mountain Development Series, Geneva, Switzerland: UNIGE, CDE, SDC, 80-81.
- Somuncu, M. 2016. İklim Değişikliğinin Dünya ve Türkiye Turizmine Etkileri, İçinde: *Küresel İklim Değişikliği ve Etkileri*, Somuncu, M., (Ed)., Türkiye Çevre Vakfı Yayını, Yayın No: 191, Ankara, 157-182.
- Somuncu, M. 2016. Tourism and the Commodification of Cultural Heritage in the Eastern Black Sea Mountains, Turkey, In: Koulov, B., Zhelezov, G. (Eds.), *Sustainable Mountain Regions: Challenges and Perspectives in Southeastern Europe*, Springer, London-New York, 243-255.
- Somuncu, M. 2018. İklim Değişikliği Türkiye Turizmi için Bir Tehdit mi, Bir Fırsat mı? *TÜCAUM 30. Yıl Uluslararası Coğrafya Sempozyumu, 3-6 Ekim 2018, Bildiriler Kitabı*, Ankara, 748-771.
- Somuncu, M., Işık, D. 2012. Erciyes Dağı'nın Rekreasyon Alanı Olarak Kayseri Kenti için Önemi ve Dağın Sosyo-kültürel Yaşam Üzerindeki Etkileri. İçinde: Asiliskender, B., Ceylan, B, Tozoğlu, A.E. (Ed.), *Kayseri'nin Yirminci Yüzyılı: Mimarlık, Kent Tarihi ve Kültürü* Abdullah Gül Üniversitesi Yayınları, Kayseri, 225-251.
- Somuncu, M., Okuyucu, A., Altundal Öncü, M. 2019. Second Home Tourism in the Eastern Black Sea Region of Turkey: Development Issue and Mobility Pattern, *Ankara University Journal of Environmental Sciences*, 7(2): 63-82.
- Somuncu, M., Yılmaz, M. 2006. Rize İlinde Yayla-Dağ Turizminin Gelişimi ve Yöredeki Ekonomik, Kültürel, Ekolojik Etkileri", *1. Rize Sempozyumu*, Rize, 208-216.

## Kaynakça

Somuncu, M., Yiğit, T. 2008. Göreme Milli Parkı ve Kapadokya Kayalık Sitleri Dünya Mirası Alanındaki Turizmin Sürdürülebilirlik Perspektifinden Değerlendirilmesi, Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi V. *Ulusal Coğrafya Sempozyumu Bildiri Metinleri*, Ankara, 387-402.

UNWTO.2019. World Tourism Organization, *UNWTO Tourism Highlights 2019 Edition*.

Varnacı Uzun, F., Somuncu, M. 2012. Ihlara Vadisi'ni Ziyaret Eden Turistlerin Yerel Halkın Turizme Katılımına İlişkin Görüşleri, *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(22):113-118.

Varnacı Uzun, F., Somuncu, M. 2014. Ihlara Vadisi'ndeki Turizm Faaliyetlerine ve Alanın Korunmasına İlişkin Turist Görüşlerinin Analizi, *International Journal of Human Sciences*, 11(2), 517-542.

Varnacı Uzun, F., Somuncu, M. 2015. Evaluation of the Sustainability of Tourism in Ihlara Valley and Suggestions, *European Journal of Sustainable Development*, 4 (2): 165-174.

Williams, S., Lew, A.A. 2015. *Tourism Geography: Critical Understanding of Place, Space and Experience*, Routledge, London and New York.